

**BILDANDE AV NATURRESERVATET IDEBOÅS I UPPVIDINGE
KOMMUN****BESLUT**

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) (MB) området Ideboås som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ska vara den gräns som utmärks i fält med bifogad karta (bilaga 1) som underlag.

Naturreservatet omfattar naturvårdsområdet Ideboås (diarienummer 11.131-18-71) samt ytterligare 3,4 ha. Länsstyrelsen upphäver samtidigt med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken (1998:808) MB det gamla beslutet om naturvårdsområde, från den 16 augusti 1976, med diarienummer 11.131-18-71.

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet, se nedan under
RESERVATSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård.

Syftet med reservatet är att

- bevara en inlandslokal för idegran, där idegranen kan förekomma i ett livskraftigt bestånd
- bevara ängs- och betesmarker med artrik flora och insektsfaunan
- bevara ett småskaligt jordbrukslandskap med oregelbundna åkrar, stengärdesgårdar, odlingsrösen, hamlade träd och andra värdefulla lövträd samt blommande buskar och växter av betydelse för bland annat insekter
- öka arealen träd- och buskbärande betesmark genom restaurering
- förstärka området som livsmiljö för missgynnade och hotade växt- och insektsarter så att dessa kan överleva och öka i antal

- gynna organismer knutna till olikåldrig och varierad lövskog med inslag av grova träd och död ved
- tillgodose behovet av attraktiva områden för friluftsliv

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden i naturreservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt, dämna, gräva, borra, spränga, schakta, fylla ut, dika eller tippa
2. anordna upplag annat än tillfälliga upplag för jord- eller skogsbrukets behov
Anmärkning:
Ytor där hävdgynnad vegetation kan skadas får inte tas i anspråk.
3. utan Länsstyrelsens tillstånd uppföra ny eller ändra befintlig byggnad eller annan anläggning
Anmärkning:
Normalt underhåll av befintliga byggnader är tillåtet.
4. uppföra mast, dra fram mark- eller luftledning eller motsvarande
5. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
6. använda bekämpningsmedel, gödsel eller kemiska preparat, med undantag för organiska gödselmedel och kalk som får tillföras på befintlig åker
7. tillskottsutfodra betesdjur som vistas inom reservatet annat än på åkermark
8. stödutfodra vilt eller anlägga åtel
9. gräva upp växter
10. ta bort eller skada vilt växande idegran

11. avverka, gallra, röja, beskära, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd (Gäller även i jordbruksmark)
Anmärkning:
Markägarna har rätt att röja vegetation som växer i direkt anslutning till byggnaderna. Røjning av igenväxningsvegetation på jordbruksmark kan ske efter tillstånd av Länsstyrelsen.
12. ta bort eller upparbeta dött lövträd, vindfälle eller grövre döda grenar av lövträd
Anmärkning:
Vindfällerna, träd eller döda grenar som hamnar olämpligt och till exempel blockerar stigar eller hindrar slåtter eller bete får flyttas till lämplig plats inom reservatet. Med grövre grenar menas grenar som i den grövre änden har en diameter överstigande 10 cm.
13. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter.
Anmärkning:
Icke-vedartade grödor på åker är tillåtna.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång i naturreservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet;
2. att följande skötselåtgärder utförs inom reservatet, som erfordras för reservatets vård och skötsel,
 - slåtter
 - bete
 - bränning
 - røjning av träd och buskar
 - gallring av skogen
 - hamling av träd
 - uppläggning av s.k. faunadepåer
 - flyttning av vindfällerna
 - stängsling; även med elstängsel mot vildsvin
3. iordningställande av anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, strövstigar, rastplats, vilobänkar

4. åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen
5. tillfälliga virkesupplag i samband med skötselåtgärder
6. användning av vägar i den utsträckning som behövs för reservatets vård och förvaltning.

Länsstyrelsen ansvarar för att skötselåtgärder enligt ovan utförs i enlighet med fastställd skötselplan. Skötselåtgärder på jordbruksmark utförs i första hand av markägaren eller av markägaren utsedd brukare, i samråd med Länsstyrelsen. Om markägaren själv inte har möjlighet eller önskar att utföra åtgärderna och inte har avtalat om skötsel med brukare är det Länsstyrelsen som ansvarar för att åtgärderna enligt skötselplan utförs. Länsstyrelsen tar i sådana fall över ansvaret tidigast året efter att markägaren har gett besked om att brukare saknas. Länsstyrelsen ska alltid godkänna skötselåtgärder inom reservatet.

C. Föreskrifter för allmänheten med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning, exempelvis genom att gräva, borra, måla, mejsla eller på annat sätt skada berg-hällar, block eller dylikt
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. tälta eller ställa upp husvagn eller husbil utan Länsstyrelsens tillstånd
5. elda
6. sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller liknande anordning
Anmärkning:

Tillfällig skyltning får ske efter tillstånd av Länsstyrelsen

7. fånga eller samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur
Anmärkning:
Enstaka exemplar får i studiesyfte fångas och därefter släppas på platsen
8. medföra lösgående husdjur
9. störa djurlivet exempelvis genom närgånget uppträdande vid boplatser eller liknande
10. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet i reservatet utan Länsstyrelsens tillstånd.

Föreskrifterna under A ska inte utgöra hinder för att, efter samråd med Länsstyrelsen, återuppta åkerbruk på äldre åkerytor vid Idekulla.

Föreskrifterna under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Föreskrifterna under C undantas från åtgärder, för vetenskaplig undersökning, som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Föreskrifterna under C träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidning. Föreskrifterna gäller även om de överklagas.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturminneslagen.

Enligt 7 kap 28a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

BESLUT

Datum
2014-12-16

Ärendenummer
511-1825-12

ADMINISTRATIVA DATA

Namn: Ideboås
NVR-Id: 2002585
Län: Kronoberg
Kommun: Uppvidinge
Församling: Älghult
Läge: Cirka 5 km nordost Älghult, mellan Ideboås by och Älgasjön
Gränser: Enligt karta, bilaga 1 i beslutet
Areal: Totalt: 20,8 ha Land: 19,1 ha
(utökning 3,4 ha) Vatten: 1,7 ha

Fastigheter och
Markägarkategori:

<i>Fastigheter som berörs</i>	<i>Markägarkategori</i>
Del av Ideboås 1:8	enskilda
Del av Ideboås 1:9	enskilda
Hela Ideboås 1:14	enskilda
Del av Ideboås 1:33	enskilda
Del av Ideboås 1:36	enskilda
Del av Samfällld mark	enskilda

Fastighetsförteckning Enligt bilaga 7
Förvaltare: Länsstyrelsen i Kronobergs län
Fastighetskarta: 05548
Terrängkarta: 05FSSO
Naturgeografisk region: Sydsvenska höglandets centrala och östra del
Riksintressenummer: NRO 07064 Ideboås
Natura 2000, kodnamn: SE 0320215 – Ideboås
Natura 2000, areal: 3,4 ha
Natura 2000, typ: SAC (Special Area of Conservation – bevarande-
område för livsmiljöer och arter)

BESLUTDatum
2014-12-16Ärendenummer
511-1825-12**BESKRIVNING AV OMRÅDET**

Reservatet består av en skogsklädd bäckdal mellan byn Ideboås och Älgasjön, samt anslutande odlingsmarker norr och söder om dalgången.

Själva dalgången är skogsklädd, främst med sumplövskog. I dalgången finns också ett bestånd med idegran, vilket är det ursprungliga skälet till att området skyddades. I sluttningarna växer örtrik blandlövskog men här finns också hyggen efter nedblåst granskog. De gamla ängsmarkerna hävdas idag till största delen med bete medan en mindre del hävdas med slätter. Ängs- och betesmarkerna är mycket artrika med en värdefull, hävdgynnad flora och insektsfauna. I reservatet ingår även en del av Älgasjön. Områdets åkermark är utmagrad och har därför potential att, med lämplig skötsel, hysa ett flertal växter som gynnar traktens rika insektsliv.

Områdets kulturhistoriska värden ligger i den långa markanvändningshistorien som skapat ett småskaligt och ålderdomligt odlingslandskap med ängs- och betesmarker, oregelbundna åkrar, odlingsrösen och stengården. Vid Idekulla finns en större lada intill en torpruin och nere vid Älgasjön finns en gammal ängslada. Utefter bäcken finns rester efter dammanläggningar.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Redan den 14 december 1926 fridlystes ett område på 0,3 ha, bevuxet med idegran, som naturminne. På Naturvårdsverkets uppdrag utfördes år 1973 en omfattande inventering av naturvärdena. Länsstyrelsen beslutade år 1976 om bildade av naturvårdsområdet Ideboås på 17 ha. I samband med det upphävdes även fridlysningen av naturminnet. När naturvårdsområdet bildades 1976 gällde naturvårdslagen. Enligt denna lag fick inte Länsstyrelsen avsätta ett område till naturreservat, om syftet med åtgärden i allt väsentligt kunde tillgodoses genom att området i stället förklaras som naturvårdsområde. Med denna typ av skydd saknades dock möjlighet att betala en ekonomisk ersättning till markägarna. Föreskrifterna till ett naturvårdsområde fick inte vara så långtgående att markägarnas brukande av marken inskränktes så mycket att ekonomisk kompensation behövde ges. I Ideboås fall fanns till exempel inget förbud mot skogsbruk. I och med miljöbalkens införande år 1999

BESLUT

Datum
2014-12-16Ärendenummer
511-1825-12

överfördes automatiskt alla naturvårdsområden till skyddsformen naturreservat.

Ideboås drabbades i augusti 2006 av en tromb som fällde mycket av granskogen och en del lövträd i reservatet. På grund av stormfällningarna samt beslutets ålder har Länsstyrelsen därför låtit ta fram ett förslag på revidering av beslutet. Utkasten till beslut och skötselplan har upprättats av konsultbyrå Naturcentrum AB. Under arbetet med revideringen har det framkommit att höga naturvärden finns i anslutning till reservatet. Länsstyrelsen föreslår därför en utvidgning av reservatet med tre områden på sammanlagt 3,4 ha. Hela reservatet omfattar då 20,8 ha.

Ett förslag till beslut och skötselplan har remitterats till berörda myndigheter och olika föreningar. Markägare och övriga sakägare har förelagts att komma in med eventuella synpunkter. Följande yttranden har inkommit till Länsstyrelsen:

Skogsstyrelsen är positiv till utökningen och revideringen av skötselplanen men har några smärre synpunkter på skrivningarna i skötselplanen samt på tidsplanen.

Sveriges geologiska undersökning, SGU, avstår från att yttra sig.

Älghults Sockens Hembygdsförening har för närvarande inga synpunkter på planerna. Föreningen förutsätter att planerna tas fram i samförstånd med markägarna och att dessa samt brukare får en rimlig ersättning. Föreningen finner det märkligt att inte LRF-avdelningen finns bland remissinstanserna och har därför låtit dess styrelse ta del av handlingarna. LRF betonade att området måste skötas så att inte skadliga organismer kan sprida sig till angränsande marker.

Fiskeriverket har ingen erinran mot förslaget.

Smålands museum anser att områdets småbrutna odlingslandskap är ytterst skyddsvärt. De kulturhistoriska värden är dock ytterst bristfälligt beskrivna i skötselplanen. Storskifteskartan från 1822 visar att området inte varit inägomark som texten i skötselplanen spekulerar i. Skötselplanen brister i användningen av historiska kartor, Fornminnes-

registret samt Kulturmiljövårdsprogrammet för Uppvidinge kommun från år 2000.

Larry Liljeqvist (Ideboås 1:8 och 1:33), Marcus Liljeqvist och Malin Liljeqvist (Ideboås 1:9), har följande synpunkter på förslaget till reservatsbeslut. Larry Liljeqvist vill att gränsen för reservatet ändras så att hela skötselområde 10, med den västra ladan, hamnar utanför reservatet. Detta eftersom föreskrifternas förbud mot att använda kemiska preparat och att gräva och schakta kan hindra nödvändig skötsel och underhåll av byggnaden som t ex målning eller spridning av alldagliga preparat. Alternativt kan det i beslutet skrivas in att föreskrifterna inte ska hindra sedvanligt underhåll och skötsel av ladan. För den knuttimrade ladan vid sjön föreslås att det i reservatsbeslutet skrivs in att föreskrifterna A1-2 samt A4-13 inte ska utgöra hinder för sedvanligt underhåll och skötsel av ladan samt för att frakta ned båt till platsen och förtöja den där.

MOTIVERING

Skälet till att Länsstyrelsen fattar ett nytt beslut om naturreservat i Ideboås och upphäver det gamla beslutet från den 16 augusti 1976, med diarienummer 11.131-18-71, är att utöka området med 3,4 ha samtidigt som reservatets syfte och gällande föreskrifter förtydligas och förstärks. Ursprungligt syfte och föreskrifter enligt det gamla beslutet med diarienummer 11.131-18-71 ingår i sin helhet i det nya beslutet om bildande av naturreservat. Ett beslut om bildande av naturreservat som avser minst motsvarande geografiska område och som inte innebär lättnader i inskränkningar (men ytterligare inskränkningar kan meddelas) kan anses utgöra de synnerliga skäl som krävs för att beslutet om naturvårdsområde kan upphävas (se vidare Naturvårdsverkets vägledning, "*Hantering av gällande beslut Process att bilda naturreservat*" www.naturvardsverket.se september 2014)

Områdets bevarandevärden består dels i ett småskaligt jordbrukslandskap med gamla ängsmarker som har en mycket artrik hävdgynnad flora och insektsfauna dels i trädvärden i de öppna markernas träd och blommande buskar, idegranen längs bäcken, sumpskogen samt ädel-lövskogen.

Träden och den döda veden har stor betydelse för områdets växt- och insektsliv. Fågellivet i området är rikt och gynnas av områdets variation och rikedom på insekter. I området har 13 arter vaxskivlingar hittats, varav två är listade som nära hotade i den så kallade rödlistan.

Områdets varierande natur- och kulturmiljöer på liten yta gör det till ett attraktivt område för friluftslivet. De kulturhistoriska värdena består i det ålderdomliga odlingslandskapet som skapats genom en lång markanvändningshistoria med bete och slätter. Ideboås ingår i det drygt 6 300 ha stora Alstermoområdet (NG 30) som är utpekad i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet från 1998.

Delar av området, en yta på 5,1 ha (varav 3,4 ha fullgod naturtyp), ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 för skydd av naturtyper och arter. I området finns naturtyper som är listade i habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG). Ideboås klassas som typen SAC (Special Area of Conservation – bevarandeområde för livsmiljöer och arter). Sverige förbinder sig att skydda och vårda dessa områden så att en gynnsam bevarandestatus för områdets arter och naturtyper upprätthålls. Det främsta syftet med Natura 2000-området i Ideboås är att bibehålla hävden på ängs- och betesmarkerna så att den artrika florán kan bestå.

I översiktsplanen för Uppvidinge kommun (antagen 2011-04-26) är den tidigare delen av reservatet utpekad som naturreservat och man anger att arbetet med att utöka området pågår enligt Länsstyrelsens "Plan för skydd av värdefull natur 2008-2010". Inga motstående intressen finns redovisade.

Ideboås ingår i ett 107 ha stort område som i länets naturvårdsprogram från 1989 erhållit klass 2 i en tregradig skala, där klass 2 är det näst högsta värdet.

Ideboås ingår i ett 148 ha stort område som Naturvårdsverket har utpekad som riksintresse för naturvården (Ideboås NRO 07064) enligt beslut från den 7 februari 2000. Områden av riksintresse för natur- och kulturmiljövård eller friluftsliv ska enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap 6 § MB skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

Med anledning av de synpunkter som inkommit angående skadliga organismer i reservatet anser Länsstyrelsen att det särskilt bör nämnas att reservatets naturvärden inte är knutna till trädslaget gran. I skötselplanen är det därför inskrivet att granen ska avverkas samt att granplantor ska hållas efter. Något problem med spridning av granbarkborrar borde därför inte uppstå i framtiden.

Länsstyrelsen anser att beslut och skötselplan inte hindrar underhåll av ladorna i form av målning. Vidare anser inte Länsstyrelsen att underhållet av byggnaderna kräver att bekämpningsmedel sprids i anslutning till dem. Länsstyrelsen anser därför inte att tillräckligt starka skäl finns för att upphäva den del av reservatet som utgör skötselområde 10 där den västra ladan ligger. Föreskrifterna hindrar inte markägaren från att frakta ned båt till ladan/sjöboden vid sjön eller att förtöja båten. Länsstyrelsen förutsätter dock att körskador undviks genom att befintlig körväg används och genom att transporterna sker vid lämplig tidpunkt.

Delar av området ingår i Länsstyrelsens Ängs- och betesmarksinventering från 2004, samt klassades i högsta klassen i Ängs- och hagmarksinventeringen från 1987. I denna klass ligger t ex skötselområde 9a, en av utvidgningarna av reservatet.

En utökning av reservatet med de tre utpekade områdena, se bifogad skötselkarta område 8 och 9, kommer att förstärka miljön för de hävdgynnade arterna i och omkring det tidigare reservatet. Skogen i nordost, skötselområde 9b, har Skogsstyrelsen klassat som skoglig nyckelbiotop och skogen i område 9c är klassad som skogligt naturvärdesobjekt. Den ökade arealen åker och skog kan, genom en anpassad skötsel, bidra ytterligare till områdets redan idag höga artrikedom.

I och med att granskogen blåste ned 2006 möjliggörs en omföring av granskogen till lövskog respektive betesmark inom det befintliga reservatet, vilket på sikt kommer att förstärka naturvärdena i reservatet. För att förhindra en återplantering med gran behöver därför föreskrifterna i reservatet skärpas.

För att säkerställa bevarandet av det artrika växt- och djurlivet på längre sikt krävs en mer naturvårdsinriktad skötsel av området samt

ett stärkt reservatsskydd. Föreskrifter som tillkommit reglerar bland annat användningen av bekämpningsmedel, utfodring av djur, skogsbruk och påverkan på döda träd. Områdets trädvärden skulle till stor del försvinna om ett rationellt skogsbruk bedrevs. Därför behöver även skogen få ett utökat skydd samt skötas för att gynna naturvärdena. Föreskrifterna som tillkommit för allmänheten begränsar hur man får elda, hur man får fånga insekter med mera och hur man får bedriva tävlingsverksamhet och liknande. Dessa föreskrifter har tillkommit för att skydda naturvärdena och för att inte andra besökares upplevelse av området ska försämrast. Sammantaget är områdets värden av den storleken att de behöver ett utökat skydd genom ett nytt beslut med nya föreskrifter, ett tydligare syfte samt en förnyad skötselplan för att uppnå syftet.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Utökningen av reservatet samt förändringen av det ursprungliga reservatet är förenliga med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kapitlen miljöbalken.

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) jämfört med 27 § förordningen (1998:1252) områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar införas i Post och Inrikes Tidningar och i ortstidning.

Delgivningen har skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder har skett i rätt tid.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg

BESLUT

Datum
2014-12-16Ärendenummer
511-1825-12

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas av den som beslutet angår (16 kap. 12§ miljöbalken) genom skrivelse till regeringen. Överklagandet ska dock skickas in till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ. Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 21 januari 2015, annars kan inte regeringen pröva överklagandet.

Överklagandet bör innehålla följande:

- hänvisning till detta beslut, dnr 511-1825-12
- vad som ska ändras
- namnteckning, namnförtydligande och adressuppgifter
- eventuella handlingar som stöder överklagandet

UPPLYSNINGAR

Beslut i ärendet har fattats av Landshövdingen Kristina Alsér.

I handläggningen av ärendet, i vilket naturvårdshandläggare Annika Smålander varit föredragande, har även länsrådet Lennart Johansson, enhetschefen för miljövårdsenheten Thomas Persson, funktionsledare för naturskydd Elisabet Ardö, miljöjuristen Henrik Skanert, arkeologen Marcus Boxe, biträdande länsarkitekt Gunnel Henriksson och naturvårdshandläggaren Erik Brimse deltagit.

Kristina Alsér

Annika Smålander

DELGIVNINGSSÄTT

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i ortstidning samt i Post- och Inrikes Tidningar.

BILAGOR

1. Beslutslista
2. Skötselplan inklusive karta bilaga a och artlista bilaga b

3. Gränsbeskrivning
4. Konsekvensutredning, tjänsteanteckning
5. Miljöbalkens regler om naturreservat
6. Hur man överklagar, formulär 3
7. Sändlista med sakägarförteckning

Karta till beslut om bildande av
naturreservatet Ideboås i
Uppvidinge kommun

Datum: 2014-12-16 Dnr: 511-1825-12

- Ny reservatsgräns
- Naturvårdsområde
- Natura 2000

Skala: 1:5 000

